

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrt leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če obsegajo 4 strani 40 vin., na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. Za inserate se plačuje od enostopne petitvrste za enkrat K 1.80. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka splošno. Nezaprite reklamacije so pošlino proste.

Nova vlada — davek na vojne dobičke in obmejna narodnost.

1. Davek na vojne dobičke.

Nove ministre imamo v Beogradu. Komaj se je sestala ta nova vlada ter pričela svoje delovanje, že vidimo, da kažejo ti novi gospodje ministri ne samo modrost in prizanesljivost napram verižnikom in vojnim dobičkarjem, ampak delajo v smislu, da razbremeni kmeta, kateremu je naložila liberalno-socialistična vlada neznosne davke. Država je rabila dobičke za nedogledno visoke plače državnim uslužbenim. Koga je navijala, da je zmogla te milijonske svote? Kmeta, ki je še komaj živel pod davčnim pritiskom demokratov in socialistov.

Kako skrbno so se pa ogibali gospodje liberalno-socialistični ministri z davki vojnih dobičkarjev? Radno so pisarili, da pripravljajo zakon na te pijavke ljudstva — vojne dobičkarje, a ostalo je samo pri besednih grožnjah, ker je bilo med prejšnjimi ministri sedem bankirjev, katere bi bil tudi med vojne-dobičkarji davek. Prejšnja vlada se ni marala zameriti raznim verižnikom in vojnim dobičkarjem, radi tega je samo pretila z zakoni tem narodnim in državnim škodljivcem; z davčnimi naredbami in z večnimi novimi davki pa je privijala in iskala čisto samo kmeta.

Gospodjarili so Jugosloviji novi ministri, ministri, ki nastopajo po načelih svojih strank kmetiške stranke. Takoj so tudi pokazali, da jim je davčna razbremenitev kmeta resna stvar. Kot prvo točko svojega vladnega programa si je stavila nova vlada: izpolniti in zakoniti davek na vojne dobičke. A to bo že novi zakon pravično odmerjen in izpeljan nepri-

stransko in z vso strogostjo, potem si je odprla naša država še doslej nedotaknjeni vir dohodkov — vojne dobičke, katere je štela doslej vlada sama. Vojni dobičkar naj plača državi potem davka to, kar je izvil ljudstvu na verižniški način. Potem tega novega davka, katerega bo pozdravil vsak pošteno čuteč Jugoslovian, se bo manjšalo sedaj še vedno naraščajoče število narodnih pijavk — vojnih dobičkarjev; a na drugi strani pa ne bo treba kmetu samemu nositi davčnih bremen.

2. Obmejna narodnost.

Naša Slov. ljudska stranka in Kmetiška zveza sta vedno stali na strogo narodnem stališču. Narodnost je pa postala našim liberalcem, socialistom in samostojnim — deveta briga. Ravno te tri stranke so se začele zadnji čas na vso moč družiti in bratiti z Nemci in nemškutarji s ciljem, da upropastijo pri volitvah Kmetiško zvezo. To pobratimstvo liberalcev, socialistov in samostojnih, ki so itak pribežališče vseh naših narodnih nasprotnikov, je vzbudilo zopet stari nemški ponos in drznost. Skupni nastop bivših nemškutarjev s samostojneži ob naši meji je začel ogroziti naše obmejno vprašanje. Ti nemškutarški narodni izvirki so dobili pod štitom Samostojne (toliko drznosti, da se upajo s koli in gorjaci razbijati na narodno zaveznih shodih Kmetiške zveze, ki je edina branila in tudi ohranila našo mejo napram Avstriji slovensko. S temi nemškutarškimi surovinami je začel rogoviliti ob naši meji znani nadsamostojnež — Mermolja.

V našem novem ministristvu sedijo sedaj trije ministri, ki so vsi izšli iz vodilnih krogov Kmetiške zveze, katerim je pa tudi znano, kolika državna nevarnost da je drzna nemškutarija ravno ob naši meji. Sveta dolžnost naše nove vlade je, da se zopet enkrat pobriga za naše narodnostno vprašanje v naših obmejnih krajih. Vsi naši protidržavni hujšaki, rovači in nekdanji najlutejši nemškutarji a la Pasolo, Hojnigg in Wratschko, katerim daje potuho zdaj Samostojna, se naj izločijo iz našega obmejnega naroda, naj se jim odvzame surova sila dejanskih napadov na naše narodne somišljenike. Stranka, katere rovari pod laži-krinko jugoslovanstva ob naši meji proti lastni državi, s tem, da dviga komaj nekoliko ponižano nemškutarijo zopet v brezobzirno drznost, pač ni stranka za naše obmejne kraje, kjer se še bi je boj za določitev mej, ampak taki stranki bi morala država prepovedati vsako strankino delovanje, osobito pa vse njene javne nastope in hujškarije proti naši meji. Če meje doslej edino obrambni Kmetiški zvezi. Ako si hoče naša nova vlada ohraniti zaupanje našega obmejnega ljudstva, potem mora nastopiti z vso ostroostjo napram našim narodnim škodljivcem: liberalcem, socialistom in samostojnim, ki so bratje Nemcev, nemškutarjev in šokajevcev.

Občni zbor kmet. podružnic.

Mnogo podružnic je sklicale zadnji čas občne zbore, za katerih so se volili delegati za glavni občni zbor Slovenske kmetijske družbe v Ljubljani. Vredina teh občnih zborov ni bila pravilno sklicanih — tam, kjer so samostojneži ali liberalci vodje podružnic, so sklicali občne zbore tako, da so za vse zvedeli le pristaši Samostojne in liberalne stranke.

LISTEK.

Prijatelju v spomin.

(† Br. Karolu Florjancu.)

S. A. Zvedel sem, da si bolan. Večkrat sem vprašal tovariša, kako je s Tvojo boleznijo, ta mi pa je povedal da slabo, ker se zdravnik obupa nad Tvojim zdravjem. Nisem mu hotel tega verjeti in namenil sem se sam kar najhitreje prepričati, kako je v resnici z bratom Florjancem. Toda njegove ure so bile tačas že štete.

Plameča zarja je obsijala včeraj svet. Krasno zimsko sonce, je ravno vzhajalo in zlatilo s snegom pokrite Savinjske planine. Občudoval sem na poti v šolo to naravno krasoto, pošiljal pozdrave prijazni belih cerkvici na Gori Oljki, ki je bila videti iz daljave v solnčni žarkih čudovito lepa. Moje misli so plavale od te cerkvice v dolino, kjer stoji Tvoj in moj dragi dom. Ko sem se spomnil na Tebe in razmišljal besede, ki mi jih je dan poprej povedal tovariš, mi je nehote šinilo v glavo: Morebiti je bila res ta noč zanj zadnja! Otpepal sem se mučne misli, a tem globoke se je zajedla slutnja v srce in pospešil sem korake, da preje izvem od tovariša, kako je s Teboj.

Komaj pridem v šolo že stoji pri vratih tovariš in me kliče. Z njegovega obraza govori nekaj, kot, da se je najhujše že zgodilo. In res težka slutnja se je uresničila.

Nepopisni so bili občutki, ko je izustil tovariš počasi in premišljeval: „Umrli je.“ Vse v meni se je uprilo, sprejeli te besede za resnico, verjeti, da je v tako kratkem času neizprosna smrt ugrabila tako mlado življenje. Toda obveljala je resnica ko je poslušal danes solne prvi pozdrav široki zemlji, je našlo Tebe — mrtvega.

Neizmerna žalost mi je napolnila srce. V vsaki knjigi, ki sem jo nemiren odprl se mi je zdelo napisano: Mrtov je. Vsaka stvar je ponavljala isto in v tih sobici je ob spominu na Te v vsakem kotu jokalo: Mrtov je, nikdar več se ne vidiva!

Kako težko mi je za teboj dragi Florjanc, kako bolečina je vso, da Tebe ni več med živimi, posebno

se, ker Te nisem mogel spremiti na Tvoji zadnji poti. V tej žalosti mi stopajo pred oči vse pota, ki sva jih hodila skupno, ker ta pota so bila res lepa in podjetna.

Spominjam se načrtov, ki si jih koval, ko sva hodila skupaj v šolo. Ko se Ti ti naklepi niso uresničili, si to voljno prenesel in si skoval druge, ravno tako lepe. Koliko si se trudil, da bi vsaj te naklepe prav izvedel! Kako neumorno si pripravljali tla za ustanovitve Orla v Braslovčah. Ko so se Ti naposled te želje uresničile, s kakšno vmeno si kot prvi predsednik Orla začel delati za procvit mlade organizacije. Vedno si bil pripravljen, če je bila treba kaj storiti za dobro stvar. Nisi se strašil nobenega truda, nobene žrtve.

Toda tudi sedaj Ti ni bilo dano, da se zgodi po Tvoji volji. V svoji mladeniški navdušenosti si pozabil paziti na svoje zdravje in v svoji najlepši dobi sredi velikega dela si padel v prerani grob. Ne bo Te več med brati Orla v telovadnici!

Zimsko sonce je že jelo dobivati novih moči, upal sem, da v lepi pomladi zamorijo topli in oživljajoči žarki v Tebi kal boleznijo — toda Ti je nisi nekal pomladi. Topli žarki ne prodrejo ne krste, ne gomile. Prekmalu si šel iz vrst poštenih mladeničev, ki so dandanes tako redki in vsakega tako nujno potrebujemo. Toda Tvoje mlade in nadebudno življenje se ne vrne več med nas. Kako težko nam je za Teboj, dragi brat! Braslovški Orel in z njim cela orlovška organizacija plaka za Teboj, ker si jo zapustil in šel kot njen priprošnjak k Njemu, ki si ga v življenju tako zvesto ljubil. Kako lepo Te je bilo gledati, ko si se pri mizi Gospodovi združeval z Njtm, ki ga boš zdaj za plačilo užival večno. Pokazal si s svojim življenjem, kakšen mora biti mladenič — Orel. Začrtal si nam svojim bratom pot, ki jo najhujšimo. Zato smo Ti vsi iz srca hvaležni in Te bomo ohranili v častnem spominu. Kaj si storil to si storil za Orla veliko, keravno si živel kratko.

S prijaznih gričkov se bo vsak dan razlegal glas zvonov črez polja in nad tihim Tvojim grobiščem. Savinja bo živahno šumela, nad Teboj bo pel škrlanec veselo pesem z neba — Ti pa boš molčal. Prijazna pomlad bo posejala Tvoj grob s cvetkami, vse bo oživel — Ti pa boš spal. Dragi brat spavaj sladko in na svidenje nad zvonidom.

Thalerhofski mučeniki.

(Govor češkega poslanca Strybarna v avstrijskem parlamentu).

G p o m b a. To zverinsko mučenje galskih Slovanov objavljamo sedaj, ko zahteva ententa izročitev nemških vojnih krivcev. Svoj čas tega spisa ni pustila v javnost avstrijska cenzura. Naše kmetiško ljudstvo naj uvidi iz teh dejstev, ali zasluži nemške zverince, da jih danes hranimo in pitamo z jugoslovanskim kruhom. Iz teh v tem podlistku opisanih zverinskih mučenikov slučajev lahko uvidi naše ljudstvo, kako srce je imel do Slovana Nemeec v času vojne. Nikar pa ne smemo misliti, da so Nemci odložili sedaj svoja zverinska srca napram Jugoslovanom. Ponizni in prjazni so nam, ker so brez moči in — brez kruha. Sedaj je čas, da lahko obračunamo tudi mi Jugoslovani s temi nemškimi krvoloki, ki so bili bolj zverinski nego sam bognavaruj — rimski cesar Neron.

Hočem vas sedaj peljati v pekel človeške sramote, v labor političnih osumljencev in internirancev v Thalerhofu pri Gradcu.

Prvi transport teh nesrečnih žrtov nemške in mažarske zbesnosti je prišel iz evakuiranega St. J. dne 4. avgusta 1914. Prej pa, se moram sledeče omeniti: Se pred splošno mobilizacijo so tisoče in tisoče Ruencev, Poljakov ter pripadnikov drugih narodnosti aretirali, takoj vklepili in brez vsakega perila in drugih potrebščin vrgli v ječo.

To so bile žalostne procesije skupaj zvezanih ljudi, med njimi veliko žen, deklet ter 70 do 90 letnih starčkov. Našel bi vam lahko celo vrsto odvetnikov, notarjev, zdravnikov, profesorjev ne samo srednjih šol, ampak tudi ime vseučilišnega profesorja M. Lukieviča iz Gr., poleg imen odličnih gospa in hčera. Omenim le gospo Luk., soprogo nekega poslanca iz S. 70 do 90 letne starčke so z verigami skupaj vklepili, ter jih tako peljali po cestah med nahujskano drhaljo, k: je na nje pljuvala in kamenje metala. Veliko teh nesrečnežev je bilo pri tej priliki resno poškodovanih, kakor spričuje slučaj v Z., za katerega navajam kot pričeto tamošnjega rim. kat. duhovnika J. D. Orcžništvo teh nesrečnežev ni branilo v nobenem slučaju.

* Imena mest in oseb so krajšana že v stensko grafskem zapisniku, iz katerega je posnet govor.